

प्रदेश सरकार

उद्योग, पर्यटन वन तथा वातावरण मन्त्रालय

बागमती प्रदेश, हेटौडा

सूचनाको हक सम्बन्धि ऐन २०६४ को दफा ५(३) को नियमावली २०६५ को नियम ३ प्रयोजनार्थ

२०७८ श्रावण १ देखि २०७८ आघ्निन मसान्त सम्म

१. पृष्ठभूमी

नेपालको संविधानले राज्यको संरचना संघ, प्रदेश र स्थानीय गरी तीन तहको प्रावधान गरेको छ। संविधानको अनुसूची ४ प्रावधान गरिएका ७ प्रदेशहरू मध्ये वागमती प्रदेश एक हो। देशको संघीय राजधानी समेत रहेको यो प्रदेशको अस्था राजधानी मकवानपुरको हेटौडामा रहेको छ। यस प्रदेशमा पर्ने १३ वटा जिल्लाहरू रहेका छन्। मन्त्रालयको कार्यक्षेत्र सम्बन्धीत उद्योग, पर्यटन, वन-वन्यजन्तु, वातावरण, भू संरक्षण, बाणिज्य तथा आपूर्ति लगायतका क्षेत्रमा प्रदेश सरकारको आ ०७८/७९ को नीति तथा कार्यक्रम र वजेट कार्यान्वयन र प्रगतिको अवस्था सार्वजनिक गर्न सूचनाको हक सम्बन्धि ऐन २०६ को दफा ५(३) को नियमावली २०६५ को नियम ३ प्रयोजनार्थ मन्त्रालयको मिति २०७८ श्रावण १ देखि २०७८ आघ्निन मसान्त सम्म समग्र अवस्था सार्वजनिक गरिएको छ।

२. प्रदेश सरकार कार्य विभाजन नियमावली, २०७४ बमोजिम उद्योग, पर्यटन वन तथा वातावरण मन्त्रालयको कार्य जिम्मेवारी प्रदेश कार्य विभाजन नियमावली २०७४ अनुसार उद्योग, पर्यटन वन तथा वातावरण मन्त्रालयको कार्य जिम्मेवारी देहाय बमोजिम रहेका छन्।

१. व्यापार बाणिज्य र बजार प्रतिस्पर्धा सम्बन्धी प्रादेशीक नीति, कानून, मापदण्ड तथा योजनाको तर्जुमा, कार्यान्वयन एवं नियमन र सिन्डिकेट तथा कार्टेलिड नियन्त्रण
२. प्रादेशीक व्यापार सम्बन्धी पूर्वाधार निर्माण, प्रवर्द्धन, सहजीकरण, बजार अनुगमन, समन्वय, तथ्यांक प्रणाली, वौद्धिक सम्प संरक्षण, अध्ययन तथा अनुसन्धान र नियमन
३. ढुवानी / परिवहन प्रणाली तथा कार्गो व्यवस्थापन
४. नेपाल सरकारको सहमतिमा आर्थिक तथा औद्योगिक विषयका करारजन्य समझौता
५. व्यापारिक फर्महरूको दर्ता, नवीकरण, खारेजी र नियमन
६. खानी तथा खनिज पर्दार्थको अन्वेषण सम्बन्धी प्रादेशीक नीति, कानून, मापदण्ड र योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन नियमन एवम पूर्वाधार विकास, अनुसन्धान, सर्वेक्षण, लगत संकलन, अभिलेखाङ्कन, अन्वेषण, उत्खनन, प्रादेशीक प्रयोगशालास्थान र सञ्चालन र संघसँग समन्वय
७. भौगोलिक अध्ययन तथा अनुसन्धान र नक्सा सम्बन्धी
८. कलकारखाना र औद्योगिकीकरण सम्बन्धी, नीति, कानून, मापदण्ड र योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन
९. उद्योग दर्ता, अनुमति, नवीकरण एवम खारेजी र औद्योगिक विकास तथा औद्योगिक व्यवसायको प्रवर्द्धन र नियमन
१०. प्रदेशस्तरको उद्योग क्षेत्रको भौतिक पूर्वाधार विकास सम्बन्धी योजना तर्जुमा र कार्यान्वयन तथा औद्योगिक क्षेत्र विशेष आर्थिक क्षेत्रको स्थापना, संचालन र विस्तार
११. औद्योगिक वस्तुको निर्यात प्रवर्द्धन
१२. सार्वजनिक सेवा, अत्यावश्यक सेवा र वस्तु आपूर्ति सम्बन्धी नीति कानून तथा मापदण्ड तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन
१३. उपभोक्ता हक अधिकार संरक्षण तथा प्रवर्द्धन, उपभोक्ता जागरण कार्यक्रम तर्जुमा, कार्यान्वयन तथा अनुगमन
१४. मूल्य र कालो बजारी तथा कृत्रिम अभाव नियन्त्रण एवं नियमन
१५. संघीय मापदण्ड अनुसार स्टान्डर्ड वर्गीकरण, गुणस्तर परीक्षण र नियमन।

१६. उपभोक्ता अदालत गठन र सञ्चालन
१७. अत्यावश्यक वस्तुहरूको प्रादेशीक माग र आपुर्ति सम्बन्धी सूचना संकलन, विश्लेषण, प्रक्षेपण र आपुर्ति व्यवस्था, मौज्दाता व्यवस्था र आपुर्तिमा अन्तरप्रादेशीक र स्थानीय तहबीच समन्वय
१८. लक्षित क्षेत्र र वर्गका लागि वस्तु र सेवामा प्रादेशीक अनुदान र नियमन
१९. करार, साझेदारी र एजेन्सी सम्बन्धी प्रादेशीक नीति, कानून, मापदण्ड, कार्यान्वयन र नियमन
२०. संघसँगको समन्वयमा कम्पनी स्थापना सम्बन्धी नीति तथा कानून तर्जुमा तथा कार्यान्वयन, नियमन र कम्पनी प्रशासन
२१. दामासाहिमा परेका उद्योग, व्यवसायिक कम्पनी तथा फर्म व्यवस्थापन सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन
२२. प्रदेशस्तरमा हानिकारक पदार्थहरूको नियमन तथा व्यवस्थापन
२३. प्रदेशस्तरमा इन्धनको गुणस्तर अनुगमन
२४. संघीय कानून बमोजिम क्यासिनो तथा चिट्ठा दर्ता, अनुमति र नियमन सम्बन्धी
२५. प्रदेशभित्रका उद्योगहरू र साना, मझौला, घरेलु तथा लघु उद्योगहरू स्थापना र प्रवर्द्धन सम्बन्धमा नीति, कानून तथा मापदण्ड तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन
२६. औद्योगिक तथा व्यापार प्रदेशीको आयोजना तथा व्यवस्थापन
२७. उद्योगमा श्रममूलक प्रविधि र स्वदेशी श्रमिकको उपयोग
२८. स्वरोजगारका लागि उद्यमशीलता विकास, प्रशिक्षण, सहुलियत कर्जा र व्यवसाय प्रवर्द्धन सहायता
२९. प्रादेशीक पर्यटन विकासको नीति, कानून, मापदण्ड र योजना निर्माण, पूर्वाधार विकास, प्रवर्द्धन र नियमन
३०. पर्यटक प्रहरी समन्वय
३१. पर्यटकीय होटल, रिसोर्ट, लज, ट्राभल तथा ट्रेकिङ एजेन्सी, गाइड, न्याफटिङ आदिको दर्ता, अनुमति, नवीकरण र नियमन
३२. प्रदेशस्तरमा वन क्षेत्रको नीति, कानून, मापदण्ड तथा योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन
३३. वन्यजन्तु र वन पैदावार ओसारपसार सम्बन्धी नियमन र अपराध नियन्त्रण
३४. वन, वनस्पति, वन्यजन्तु र जैविक विविधता सम्बन्धी प्रादेशीक संग्रहालय व्यवस्थापन
३५. प्रदेशस्तरमा संरक्षण क्षेत्र र चरन क्षेत्रको व्यवस्थापन
३६. हातीसार तथा चिडियाखानाको व्यवस्थापन
३७. जडिवुटी खेती प्रविधि प्रवर्द्धन, विस्तार तथा बजारीकरण सम्बन्धी नीति तथा कानून तर्जुमा तथा कार्यान्वयन र नियमन अध्ययन अनुसन्धान तथा तथ्यांक संकलन
३८. वन तथा वातावरण सम्बन्धी विषयमा प्राविधिक सूचना तथा सेवा प्रबाह
३९. वन अतिक्रमण तथा वन डढेलो नियन्त्रण तथा रोकथाम सम्बन्धी नीति, समन्वय र सहयोग
४०. प्रदेशस्तरका वनस्पति उद्यान तथा हर्वेरियमहरूको व्यवस्थापन र वनस्पति पहिचान तथा अभिलेखीकरण सम्बन्धी नीति व्यवस्थापन
४१. प्रदेशस्तरमा जैविक विविधताको अध्ययन, अनुसन्धान, व्यवस्थापन, नियमन, संरक्षण एवम लाभांश बाडफाँट
४२. प्रदेशस्तरमा जलाधार संरक्षण तथा जल उपयोग नीति, प्रविधि विकास, व्यवस्थापन
४३. प्रदेशभित्र भूस्खलन नियन्त्रण
४४. प्रदेशस्तरमा वातावरणीय संरक्षण तथा स्वच्छता सम्बन्धी प्रविधि विकास र व्यवस्थापन
४५. प्रदेशस्तरमा वातावरण सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड, योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन
४६. प्रदेशस्तरमा वातावरणीय सूचना प्रणालीको व्यवस्थापन
४७. प्रदेशस्तरमा वातावरणीय जोखिमका लागि तयारी तथा उद्धार
४८. प्रदेशस्तरमा वातावरणीय प्रयोगशालाको स्थापना, सञ्चालन र व्यवस्थापन तथा वातावारण मैत्री शासकीय प्रवन्ध

४९. प्रदेशस्तरमा ठोस, वायु, तरल, जल, ध्वनि तथा विद्युतीय लगायत प्रदूषणको मापदण्ड निर्धारण, कार्यान्वयन, अनुगमन नियन्त्रण

५०. प्रदेशस्तरमा न्यून कार्बनमुखी तथा वातावरणमैत्री विकास प्रकृया र हरित क्षेत्र प्रवर्द्धन

५१. प्रदेशस्तरमा वातावरणीय संरक्षण क्षेत्र तथा प्राकृतिक सम्पदाको संरक्षण र सम्बद्धन

५२. प्रदेशभित्र वातावरणीय क्षेत्रको अध्ययन, अनुसन्धान, क्षमता अभिवृद्धि, वातावरणीय सुशासन तथा परीक्षण

५३. भूपरिधि क्षेत्र तथा वन क्षेत्रको पहिचान, वर्गीकरण, संरक्षण र व्यवस्थापन

५४. संरक्षण क्षेत्र पहिचान र व्यवस्थापकीय पद्धति निर्धारण

५५. अन्तरप्रदेशीय नदी उकास तथा सडक किनार वृक्षारोपण व्यवस्थापन

५६. वृक्षारोपणको लागि दिगो तथा गुणस्तरीय बीउ उत्पादन, बीउ बगैँचा स्थापना र व्यवस्थापन

५७. प्रदेशभित्र वृक्षारोपण तथा सम्भार सम्बन्धी नीति, कानून तथा मापदण्ड तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन

५८. प्रदेशभित्र जडिवटी तथा अन्य गैह काष्ठ वन पैदावार सम्बन्धी व्यवस्थापन

५९. वन्यजन्तु र चराचुरुंगी सम्बन्धी प्रादेशीक नीति, कानून तथा मापदण्ड तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन

६०. खानेपानी, ध्वनि र हावाको गुणस्तर अनुगमन तथा लेखाजोखा ढाँचा निर्माण एवं गुणस्तरको मापदण्ड निर्धारण कार्यान्वयन

६१. विश्व सम्पदामा परेका स्मारक र पूरातात्त्विक महत्वका स्थल सम्बन्धी

६२. भाषा लिपि संस्कृति, ललितकला र धर्मको संरक्षण र प्रयोग सम्बन्धी प्रादेशिक नीति कानून सम्बन्धी प्रादेशी नीति, कानून, मापदण्ड तथा योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन

६३. ऐतिहासिक, धार्मिक, सांस्कृतिक एवं कला र वास्तु कलात्मक दृष्टिकोणले महत्व वोकेका प्रादेशिकस्तरका दरवारका संरक्षण, सम्भार, अध्ययन, अनुसन्धान तथा व्यवस्थापन

६४. प्रादेशिकस्तरमा संग्रहालयको स्थापना, सञ्चालन तथा व्यवस्थापन

६५. प्रदेशस्तरका पुरातात्त्विक महत्वका स्थल, ऐतिहासिक र धार्मिक सांस्कृतिक सम्पदा, प्राचीन स्मारक, संग्रहालय, गढी, सांस्कृतिक धरोहर सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड तथा योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन एवम संरक्षण, सम्भार अध्ययन, अनुसन्धान, उत्खनन तथा पुनर्निर्माण

६६. धर्म, परम्परा र गुठी अन्तरगत चलिआएका विभिन्न जात्रा, पर्वहरूको सञ्चालन र व्यवस्थापन

६७. संस्कृतिको विकास सम्बन्धी नीति तथा कानून तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन

३. उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय र मातहतका निकायको दरवन्दी तेरिज

क्र सं	कार्यालयको नाम	मौजुदा अवस्था		पदपुर्ती	रिक्त	कैफि
		कार्यालय संख्या	दरबन्दी			
१	उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय	१	४५	२५	२०	
२	प्रदेश वन निर्देशनालय, हेटौडा	१	२८	१७	११	
३	उद्योग वाणिज्य तथा उपभोक्ता हित निर्देशनालय, हेटौडा	१	१४	८	६	
४	वन अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण केन्द्र, गोदावारी	१	१०	८	२	
५	पर्यटन विकास आयोजना	१	१७	१७	०	अस्थ
६	उपत्यका पर्यटन कार्यालय, ललितपुर	१	११	११	०	अस्थ

प्रदेश, पर्यटन, वन तथा वातावरण
मन्त्रालय
हेटौडा, संकाशलाल

७	डिभिजन वन कार्यालय	१५	४७९	२५४	२२५	
८	घरेलु तथा साना उद्योग कार्यालय	१३	७८	४२	३६	७ व कार्या अस्थ
९	भू तथा जलाधार व्यवस्थापन कार्यालय	४	३४	२२	१२	२ व अस्थ
१०	सब डिभिजन वन कार्यालय	९६	५२१	३०६	२१५	डिभिजन मात्रा
	जम्मा	१३१	१२३७	६८०	५२७	

४. मन्त्रालयसँग सम्बन्धित ऐन, नियम र कार्यविधिहरु

क) ऐनहरू

- प्रदेश राष्ट्रिय वन ऐन, २०७६
- प्रदेश व्यापार तथा व्यवसाय सम्बन्धी ऐन, २०७६
- प्रदेश औद्योगिक व्यवसाय ऐन, २०७६
- वातावरण संरक्षण अध्यादेश, २०७७(अध्यादेश प्रतिस्थापन भै सकेको)
- वातावरण संरक्षण ऐन, २०७७
- प्रदेश पर्यटन विधेयक(प्रदेश सभामा पेश भएको)

ख) गठन आदेश/कार्यविधि/मापदण्ड २०७५

- प्रदेशस्तरीय संयुक्त बजार अनुगमन निर्देशिका, २०७५
- प्रदेश व्यावसाय मञ्च गठन आदेश, २०७६
- प्रविधि हस्तान्तरण कार्यविधि २०७७
- वन पैदावारमा आधारित उद्योग स्थापना सम्बन्धी मापदण्ड २०७७
- नदीजन्य पदार्थ (संकलन र उपयोग) सम्बन्धी कार्यविधि, २०७५

५. उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालयको कार्यक्षेत्र र सेवा

- माथि उल्लेखित(१ देखि ६७ सम्मका) कार्यक्षेत्रको नीतिगत कार्यहरू
- मन्त्रालयको दैनिक प्रशासन सञ्चालित कार्यहरू

मन्त्रालय, पर्यटन, वन तथा वातावरण
मन्त्री पदार्थ, नेपाल
हेटोला, याकोटपुर, काठमाडौं

६. उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालयद्वारा ०७८/७९ को पहिलो ३ महिनाको सम्म सम्पादित मुख्य मुख्य कार्य क) सेवा विस्तार तथा संस्थागत विकास

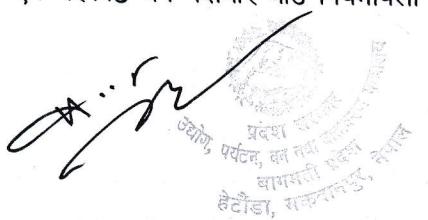
उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालयद्वारा प्रदेशका नागरिक समक्ष सेवा विस्तारका लागि देहायका कार्यालयहरु स्थाप गरी नियमितरूपमा सेवा प्रवाह थालनी गरिएको ।

तालिका १

सि.नं.	सेवा विस्तार गरीएको क्षेत्र	स्थापना भएको अस्थायी कार्यालय	शुरुवात आ.ब.
१	प्रदेश भरीको पर्यटन तर्फको पर्यटन व्यवासय दर्ता नविकरण तथा पर्यटन तर्फका प्रशासनिक कामहरु	उपत्यका पर्यटन कार्यालय, ललितपुर- १ वटा	०७६/७७ मा शुरुवात भई यो वर्ष पनि अस्थायी कार्यालयको रूपमा स्थापना
२	उद्योग तथा वाणिज्य सेवा	सिन्धुली, रामेछाप, दोलखा, सिन्धुपाल्चोक, रसुवा, नुवाकोट, धादिङ जिल्ला- ७ वटा	०७५/७६ मा शुरुवात भई यो वर्ष पनि अस्थायी कार्यालयको रूपमा स्थापना
३	पर्यटन पुर्वाधार विकास	पर्यटन विकास आयोजना, मकवानपुर— १ वटा उपत्यका इकाइ पर्यटन विकास आयोजना, मकवानपुर— १ वटा	०७५/७६ मा शुरुवात भई यो वर्ष पनि अस्थायी कार्यालयको रूपमा स्थापना र हाल काठमाण्डौमा १ वटा कार्यालय
४	भू तथा जलाधार व्यवस्थापन कार्यालय	रामेछाप, नुवाकोट र मकवानपुर- ३ वटा	अस्थायी कार्यालयको रूपमा स्थापना

ख) नीति नियम र कार्यविधि निर्माण तथा स्विकृती

- प्रदेश औद्योगिक व्यावसाय नियमावली २०७८ को मस्यौदा तयार
- प्रदेश व्यापार नियमावली २०७८ को मस्यौदा तयार
- प्रदेश वातावरण संरक्षण नियमावली २०७८ कव मस्यौदा तयार
- उद्योगमा विदेशी लगानी सिफारिश गर्ने कार्यविधिको मस्यौदा तयार
- वन तथा वातावरण क्षेत्रको विकास कार्यक्रम कार्यान्वयन कार्यविधि, २०७८
- उद्योग क्षेत्रको विकास कार्यक्रम कार्यक्रम कार्यान्वयन कार्यविधि, २०७८
- पर्यटन क्षेत्रको विकास कार्यक्रम कार्यक्रम कार्यान्वयन कार्यविधि, २०७८
- जडिकुटी एवं गैरकाष्ठ वन पैदावार वोर्ड नियमावली २०७८ को मस्यौदा तयार

ग) कार्यक्रम कार्यान्वयनको वित्तीय खर्चको विवरण

आ.ब. ०७८/७९ को बजेट विनयोजन

क्षेत्र	चालू	पूँजी	जम्मा
उद्योग क्षेत्र	२५८१०७	३५८२३६	६१६३४३
पर्यटन	४९९०९	१४८५३९०	१५३५२९९
वन वातावरण			
भूसंरक्षण	९४८४९०	९०६६५६	९८५५१४६
स्थानीय तह	०	३३३९००	३३३९००
जम्मा	१,२५,६५,०६	३,०८,४१,८२	४,३४,०६,८८

कुल खर्च: ३४०,१४०(मन्त्रालयको मात्र)

मन्त्रालय सहित सबै कार्यालयको गरेर कुल खर्च:

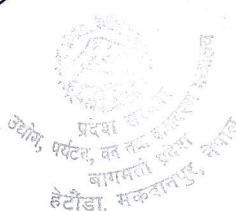
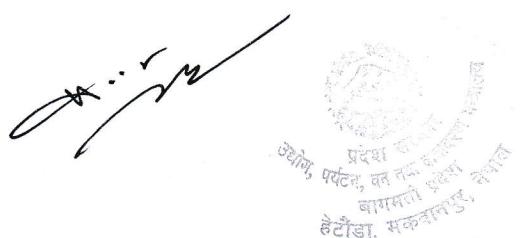
क) चालू खर्च : २५६४४२०००/-

ख) पूँजीगत : १०२१३७०००/-

ग) जम्मा : ३५८५७९०००/-

घ) ठेका तथा खरिदको विवरण

- वन तथा वातावरण क्षेत्रको सफ्टवेयर निर्माणका लागि ठेका सूचना प्रकाशन
- उद्योग तथा वाणिज्य क्षेत्र सफ्टवेयर निर्माणका लागि ठेका सूचना प्रकाशन(ठेकाको सूचनाको नतीजा प्रकाशन मात्र वाँकी)
- पर्यटन क्षेत्रको सफ्टवेयर निर्माणका लागि ठेका सूचना प्रकाशन (ठेकाको सूचनाको नतीजा प्रकाशन मात्र वाँकी)

ड) अन्य उपलब्धीहरु

- प्रदेश उद्योग प्रवर्द्धन समितिमा मन्त्रिपरिषदवाट २ महिला सहित ३ जना मनोनित ।
- कर्मचारीहरुको सरुवा व्यवस्थापन सम्पादन ।
- १४१ जना कर्मचारीहरुको अस्थायी दरवन्दी स्विकृत ।
- ४ वटा नियमावलीको मस्यौदा तयार ।
- ४ वटा कार्यविधि स्विकृत ।
- नयाँ ४ वटा अस्थायी कार्यालय स्थापना ।

७. मन्त्रालयको सचिव/महाशाखा तथा कर्मचारीहरु विवरण

सि.नं	पद/महाशाखा	जिम्मेवार अधिकारी	फोन नं
१	मा. मन्त्री	मा. शान्ति प्रसाद पौडेल	९८५१०९३४२३
२	सचिव	डा. सिन्धुप्रसाद दुङ्गाना	९८६०३३०२९७
३	प्रशासन, योजना अनुगमन महाशाखा	नवराज पुडासैनी प्रेम कुमार शाह राधाकृष्ण फुयाल रमेश पौडेल हेम कुमार पाठक अनिता भूषाल सम्झना राना	९८५५०७९६४५ ९८५२०४८३९३ ९८५५०२७८९६ ९८४५१२८३५६ ९८५५०८०२४४ ९८४५६६६४०९ ९८४५२९९३६०
४	वन वंयवस्थापन तथा जैविकविविधता महाशाखा र जलवायू परिवर्तन महाशाखा	संझीव सुवेदी श्रृजना गुरुङ विनय मिश्र सुवाष विष्वकर्मा	९८५५०८८४३८ ९८५५०३०९४४ ९८४५३०२२०५ ९८४५१४८५७१
५	आर्थिक प्रशासन शाखा	महेन्द्र वहादुर खड्का अमिरराज दुलाल	९८४५०२५६९६ ९८५५०४१०३९
६	वाणिज्य तथा आपुर्ति महाशाखा र औद्योगिक तथा पर्यटन महाशाखा	प्रमोद सिंखडा हेम पाठक	९८५५०४८७७४ ९८५५०८०२४४

प्रदेश प्रशिक्षण, वन वंयवस्था तथा जैविकविविधता मन्त्रिपरिषद, लैटाउडा, मकाननाड, नेपाल

		विनय कुमार मिश्र	९८४५३०२२०५
७	कानून तथा फैसला कार्यान्वयन महाशाखा	मदन प्रसाद शिवाकोटी आकृति पोखरेल	९८४५२३७७६४

